

Asia: VN/26278/2020

Valtioneuvoston periaatepäätös meri- ja sisävesiliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Meriteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston periaatepäätöksestä liittyen meri- ja sisävesiliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen ja kannattaa esitettyjä tavoitteita. Päästöjen vähentäminen on paitsi välttämätöntä ympäristön kannalta, se tarjoaa samalla uutta liiketoimintaa alan yrityksille, mukaan lukien meriteollisuusverkostolle. IMO:n asettavat tavoitteet ovat kunnianhimoisia, ja kaikki toimivat tekniset ja operatiiviset keinot tulee ottaa käyttöön niiden saavuttamiseksi.

Meriteollisuus ry osallistui työryhmässä tiekartan taustatyöhön ja pitää toimenpide-ehdotuksia onnistuneina. Yrityksiltä saamamme palautteen perusteella ehdotamme vielä seuraavia lisäyksiä ja muokkauksia:

- Toimenpide 2.1: Sähkövero ja siirtomaksu tulisi poistaa sekä vedyntuotannossa että muista sähköllä tuotettavista synteettisistä polttoaineista (vrt raideliikenteen veroton sähkö)
- Polttoaineveroa ei tulisi maksaa synteettisistä polttoaineista, esim. sähköllä tuotettu vety
- Ligniiniin pohjautuvien biopolttoaineiden kehittämiseksi tulisi suunnata tutkimusrahoitusta (Suomessa saatavissa paljon ligniiniä sellutehtailta)
- Kohtaan 2.4 olisi hyvä lisätä uusiin polttoaineisiin ja automaatioon liittyvien pilottien toteuttaminen maantielauttaliikenteessä
- 2.1 -7 Olisi hyvä täydentää myös tuulipropulsiolla esimerkiksi seuraavasti: ”Samassa yhteydessä arvioidaan pidemmän aikavälin mahdollisuudet muidenkin meriliikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien, erityisesti tuulipropulsioiden, vedyn ja biopolttoaineiden, hyödyntämiseen Suomen kauppamerenkulussa.”
- Polttoaineita käsiteltäessä on hyvä huomioida jokaisessa yhteydessä kaikki uudet polttoainemahdollisuudet, kuten vety ja muut synteettiset polttoaineet

- Kohta 2.2 - 8). Valtioneuvoston asetus laivanrakennuksen innovaatioihin annettavasta valtioneuvostuksesta on juuri päivitetty 17.12.2020.
- Kohta 2.3 - 14) Alakohta olisi hyvä muuttaa muotoon: ”Kehitetään talvimerenkulun järjestelmää ja hankitaan vanhentunutta kalustoa korvaavia entistä tehokkaampia ja ympäristöystävällisempiä jäänmurtajia talvimerenkulun päästöjen vähentämiseksi. ”

Valtioneuvoston tulisi myös arvioida uusiutuvien polttoaineiden rinnalla sähköpolttoaineiden valmistuksen ja jakelun kehityspolkua ja roolia fossiilisten polttoaineiden korvaamisessa. Milloin, missä laajuudessa, millä edellytyksillä ja mahdollisella hintakehityksellä voitaisiin päästöttömän sähkön avulla valmistaa synteettisesti hiilivetyjä korvaamaan fossiilisia energialähteitä.

Suomi voi parhaiten edistää meriliikenteen päästöjen vähentämistä kansainvälisellä vaikuttamisella, pilottien ja tutkimuksen ja kehityksen rahoituksella, onnistuneella sääntelyllä ja kannustimilla sekä yhteistyötä edistämällä. Yritykset ratkaisevat teknisiä ongelmia kaupallisten referenssien avulla ja luovat niistä kansainvälistä liiketoimintaa. Kansalliset investoinnit voivat tuoda kaivattuja referenssejä edistämään uusien teknologioiden käyttöönottoa.

EU:n elvytyspaketin tukea tulisi hyödyntää maksimaalisesti tiekartan toimenpiteiden toteutuksessa, esimerkiksi vähänpäästöisten investointien tukemiseen, pilottien toteutukseen, esim. maantielauttaliikenteen vetykokeiluihin tai vaijerilossien muuntamisessa sähköisiksi ja automaattisiksi. Tulevissa valtion alushankinnoissa, kuten jäänmurtajissa ja ulkovartiolaivoissa tiekartan näkökulmat tulisi ottaa huomioon ja tunnistaa mahdollisuus pilotoida uutta teknologiaa.

Liikenteen automaation lainsäädäntösuunnitelmassa esitetään perustettavan kansallinen vesiliikenteen kehittämisohjelma, joka tukee kaksoissiirtymää digitalisaatioon ja automaatioon sekä päästöjen vähentämiseen teknisten ratkaisujen ja tiedon hyödyntämistä edistävien toimintamallien käyttöönotolla, julkisilla hankinnoilla ja ekosysteemeillä, simulaattoreiden hankinnalla ja käytöllä, pilotoinnilla ja standardoinnilla sekä yhtenäisten rajapintojen käyttöönotolla. Meriteollisuus ry pitää ehdotusta erittäin perusteltuna ja kannatettavana myös fossiilittoman meriliikenteen toteuttamisen näkökulmasta. Tärkeää olisi panostaa erityisesti pilotti-ideoiden viemiseen käytäntöön. Nyt useita hallinnon tahoja on mukana linjaamassa tavoitteita, mutta konkretiaan pääsemiseksi tulisi vastuuttaa taho, joka ottaisi vedon pilottien mahdollistamisesta julkisissa tai julkisomisteisten yhtiöiden hankinnoissa ja niiden viemisestä toteutukseen.

Kansainvälisessä vaikuttamisessa tärkeää on kattavien vaikutusarvioiden toteuttaminen esimerkiksi meriliikenteen päästökaupasta ja vaikuttamistyö, jotta kansainväliselle meriliikenteelle löytyvät tasaveroiset ja tehokkaat mekanismit. Esimerkiksi päästökauppa onnistuessa tekee päästöjen vähentämisestä teknisin ja operatiivisin keinoin kannattavaa ja vähentää näin päästöjä sekä tuo uutta liiketoimintaa meriteollisuudelle. Epäonnistuessaan siitä tulee varustamoille uusi kuluerä, mahdollisuudet investointeihin vähenevät ja samalla Suomen vientiyritysten kustannukset nousevat. Päästökaupassa kerättävä raha tulisi käyttää täysimääräisesti meriliikenteen päästöjä vähentävän

teknologian kehittämiseen, pilotointiin ja käyttöönottoon. EU:n päästökaupan valmistelussa on erityisesti panostettava lähikuukausina ennakkovaikuttamiseen, jotta talvimerenkulun erityispiirteet ja hiilivuodon riskit tulevat huomioituksi komission esityksen valmistelussa.

Meriliikenteessä ei tulisi ottaa käyttöön keskenään päällekkäisiä ohjausmekanismeja vaan sääntelykehikko tulisi pitää mahdollisimman yksinkertaisena. Ensisijaisesti tulee pyrkiä siihen, että kansainvälisen meriliikenteen päästövähennystavoitteista ja toimista sovitaan IMO:ssa. Jos kansainvälisesti ei edistytä, EU voisi luoda ”odotusajalle” ohjauskeinon meriliikenteelle. Toimien tulisi olla teknologianeutraaleja, markkinaehtoisia ja kustannustehokkaista. Lisäksi tarvitaan kannusteita, kuten tukia vähähiilisiin investointeihin. Teknologianeutraalius on tärkeää kaikissa linjauksissa.

Andersson Elina
Meriteollisuus ry